

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Mező Béla ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Németh József ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony megállapítása és munkabér megfizetése iránt a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróságnál 2.M.505/2005. szám alatt megindított és másodfokon a Fejér Megyei Bíróságnak Mf.20.483/2007/3. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fejér Megyei Bíróság Mf.20.483/2007/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes a munkaügyi bírósághoz benyújtott keresetében annak megállapítását kérte, hogy 1996. augusztus 15-étől 2003. augusztus 31-éig segítő családtagként az alperes, mint egyéni vállalkozó alkalmazásában állt, továbbá 2000. szeptember 24-től 2003. július 31-ig terjedő időre a mindenkori minimálbérnek megfelelő munkabér megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság 2.M.505/2005/8. számú ítéletével megállapította, hogy a felperes 1996. augusztus 15-től 2003. augusztus 31-ig munkaviszonyban állt az alperessel, és kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 1.160.000 forintot és annak 2001. szeptember 1-jétől a kifizetésig járó törvényes kamatát.

Az ítéleti tényállás szerint a peres felek házastársak voltak. Házasságukat a Székesfehérvári Városi Bíróság 2006. február 10-én kelt jogerős ítéletével felbontotta. Az alperes egyéni

vállalkozóként élelmiszerboltot és büféket üzemeltetett. A felperes 1996. augusztus 15-től élelmiszer, vegyesüzletben, 1998. június 1-jétől a bevásárlóközpont területén elhelyezett lakókocsiban üzemeltetett büfében, majd 2001. február 12-től a Sz. Kft.-től bérelt büfében végzett munkát.

A munkaügyi bíróság arra alapította a felperes keresetének helyt adó ítéletét, hogy az alperes a keresetre felhívás, és a Pp. 141. § (6) bekezdésében és a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglaltakra történő kioktatás ellenére nem nyilatkozott, bizonyítási indítványt nem terjesztett elő.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fejér Megyei Bíróság Mf.20.483/2007/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította. Indokolása szerint a peres felek a közöttük fennálló családi jogviszonyra tekintettel szabadon választhattak, hogy munkaviszonyt létesítenek, és az alperes a felperes, mint alkalmazott után fizeti a bér és közterheket, vagy csupán a biztosítási jogviszony létrehozása, illetve fenntartása érdekében segítő családtagként jelenti be. A jogerős ítélet kiemelte, hogy a felperes a keresetlevelében és írásban tett személyes nyilatkozataiban is arra hivatkozott, hogy segítő családtag volt, az alperes is csak arra tett ígéretet, hogy ekként jelenti be. A segítő családtagság viszont nem munkajogi, hanem részben családjogi, részben társadalombiztosítási kategória. A segítő családtag a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultokról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (Tbj.) 4. § g) pontja értelmében az, aki az egyéni vállalkozó, vagy a jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság természetes személy tagjának közeli hozzátartozójaként személyesen és díjazás ellenében, de nem munkaviszony keretében végez munkát a vállalkozásban. Ebből következően a felperes saját és többszöri előadásán alapuló tényállás mellett a felek között munkaviszony fennállása megalapozottan nem volt megállapítható, és a munkabér megfizetésére irányuló kereset is alaptalan. A jogerős ítélet azért nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az alperes a bíróság felhívása és a következményekre történt kioktatása ellenére teljes passzivitást mutatott, mert önmagában a kereseti állítások alapján megállapítható volt a felperesi követelés megalapozatlansága, így azt az elsőfokú bíróságnak az alperes nyilatkozatának kikényszerítése, illetve bevétele nélkül is el kellett volna utasítania.

A jogerős ítélet ellen jogszabálysértésre hivatkozva a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen kereseti kérelme szerinti döntés meghozatalát, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára való utasítását kérte. A

felülvizsgálati kérelem sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az Mt. 75/A. § (2) bekezdésében, az Mt. 76. § (2) bekezdésében és a jogviszonyok elhatárolásához segítséget nyújtó 7001/2005.(MK.170.) FMM-PM együttes irányelvben foglaltakat. Fenntartotta segítő családi minőségére vonatkozó előadását kijelentve, hogy ezt a megnevezést jelzőként, és a Tbj. 4. § g) pontjában meghatározott fogalomként is használta. Ugyanakkor vitatta a jogerős ítélet álláspontját, mely szerint a segítő családi tevékenységre nem alkalmazhatók a munkaviszonyra vonatkozó szabályok. Érvelése szerint a jogviszony valamennyi ismérvét kell értékelni, és ezért kérte főállású munkaidőben történő foglalkoztatásának megállapítását, az Mt. 141. §-a alapján munkabér megfizetését. A tényleges munkavégzését a perben az alperes által sem vitatottan bizonyította. A vendéglátóegységekben a vendégeket szinte kizárólagosan ő szolgált ki eladóként, alperes naponta elszámoltatta a bevétellel, a megtakarítást azonban a saját nevére megnyitott bankszámlán kezelte. A felülvizsgálati kérelem megismételte azt a perbeli előadást, mely szerint „az alperes egyéni vállalkozásának beindítása, illetve segítő családi közreműködése megkezdése előtt abban állapodtak meg az alperessel, hogy a biztosított jogviszonya fenntartása érdekében a társadalombiztosításnál segítő családtagként jelenti be”. A felperes továbbá súlyos eljárásjogi jogszabálysértést azért panaszolt, mert a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a Pp. 141. § (6) bekezdésében, illetve Pp. 235. § (1)-(2) bekezdésében foglaltakat, és az alperes fellebbezésében tett állításait bizonyíték nélkül fogadta el tényként, illetve álláspontja szerint a jogerős ítélet a Pp. 213. § (1) bekezdésében foglaltakat megsértve nem döntött valamennyi kereseti kérelemről.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el (Pp. 274. § (1) bekezdés).

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

1. A perben nem az képezte a vita tárgyát, hogy a felperes végzett-e munkát az alperes által üzemeltetett kereskedelmi egységekben, hanem az, hogy ez a peres iratok által egyébként alátámasztott és alperes által is elismert munkavégzés munkaviszony keretében valósult-e meg. A jogerős ítélet a felperes előadását és a csatolt iratok tartalmát értékelve jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy a peres felek munkaviszonyt nem létesítettek, ezért annak megállapítására nincs jogszerű lehetőség, ezért a munkabér megfizetésére irányuló kereseti kérelem is megalapozatlan.

A munkavállaló a munkaviszonyból származó igényének érvényesítése érdekében a Munka Törvénykönyve rendelkezései szerint

kezdeményezhet munkaügyi jogvitát (Mt. 199.§ (1) bekezdés). Adott esetben azonban a felperes maga sem hivatkozott arra, hogy munkaviszonyt létesített, pontosított kereseti kérelme és a felülvizsgálati kérelme szerint sem munkaviszony megállapítását, hanem annak megállapítását kérte, hogy az alperes alkalmazásában állt „főállásban, teljes munkaidőben, mint segítő családtag, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében”. Miután a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyokból származó perek nem minősülnek munkaügyi pernek (Pp. 349. § (1)-(3) bekezdés), a felperesnek a Munka Törvénykönyve rendelkezéseire alapított követelése elutasításáról döntő jogerős ítélet nem jogsértő.

A másodfokú bíróság helyesen fejtette ki, hogy a peres felek mivel házastársak voltak, választhattak, hogy a felperes munkavégzésére munkaszerződést kötnek és az alperes munkaviszony alapján megfizeti a bér és közterheket, vagy a biztosítási jogviszony létrehozása, illetve fenntartása érdekében segítő családtagként jelenti be. A felperes valamennyi személyes nyilatkozata az volt, hogy az alperes vállalkozásában, mint kisegítő családtag dolgozott, a befolyt összegből éltek, a foglalkoztatás kezdetétől abban állapodtak meg, hogy az alperes kisegítő családtagként jelenti be, és a csatolt iratok is ezt támasztják alá. Ezért a felperesi munkavégzés ismérvei alapján sem volt törvényes lehetőség munkaviszony megállapítására, mert a „segítő családtag” a Tbj. 4. § g) pontja értelmében nem munkaviszony keretében végez munkát.

2.A felülvizsgálati kérelem az eljárásjogi szabályok megsértését is alaptalanul panaszolta. A Pp. 141. § (6) bekezdésének alkalmazása ugyanis nem eredményezheti automatikusan a mulasztó féllel szemben álló kérelme szerinti döntést, amennyiben arra a feltárt tényállásból nem lehet jogszerű következtetést levonni. Miután adott esetben a felperes által érvényesíteni kívánt jogot nem alapozzák meg az általa előadottak és a csatolt iratok tartalma sem, ezért helyesen utalt a jogerős ítélet arra, hogy az alperes érdemi nyilatkozata hiányában is a kereset elutasításának volt helye. A másodfokú bíróság megállapíthatóan nem az alperes fellebbezésében foglaltakat, hanem az alperes fellebbezését elbírálv a felperes elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatait - tehát nem új tényt vagy bizonyítékot - értékelte a döntése meghozatalakor, ezért az eljárása nem ütközött a Pp. 235. § (1) bekezdésébe. A felülvizsgálati kérelem végül kellő alap nélkül hivatkozott a Pp. 213. § (1) bekezdésének megsértésére, mert a jogerős ítélet indokolásából kitűnően a kereset elutasítására vonatkozó döntés kiterjedt a felperes perben érvényesített valamennyi kereseti kérelmére.

Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet - jogszabálysértés hiányában - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A pernyertes alperesnek a felülvizsgálati eljárásban bizonyított perköltsége nem merült fel, ezért a Legfelsőbb Bíróság a határozathozatalt e körben mellőzte.

A felülvizsgálati eljárás illetékét a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2009. január 14.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika a tanács elnöke, Dr. Stark Marianna s.k. előadó bíró, Dr. Földényi Gyuláné s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bíróági tisztviselő